

A/A DE LA DIRECCIÓ GENERAL DEL SEM

I, PER CÒPIA:

Servei de Prevenció de Riscos Laborals del SEM
Direcció de Persones
Comitè de Seguretat i Salut Laboral (CSSL)
Comitè d'Empresa / Comitè Intercentres

ASSUMPTE: Reclamació formal per manca d'equips de protecció individual (EPI) - uniformitat dels professionals assistencials de les unitats assistencials. Exigència de garantia de disponibilitat individual prèvia a l'inici de cada guàrdia.

I. EXPOSICIÓ DE FETS

La Secció Sindical d'Infermeres de Catalunya (IdC) al Sistema d'Emergències Mèdiques (SEM) ha tingut coneixement, a través de les professionals afectades, que un nombre significatiu de treballadores i treballadors de les unitats assistencials d'ambulàncies es troben, en arribar a les seves guàrdies, sense uniforme propi disponible.

Davant d'aquesta situació, l'empresa ha traslladat verbalment als professionals afectats la indicació de fer servir uniformes d'altres companys o uniformes d'"imprevistos", sense garantir-ne l'adequació, la neteja ni la mida, i sense cap protocol de descontaminació prèvia que en permeti l'ús per part d'una persona diferent.

Aquesta pràctica, motivada pel creixement de la plantilla sense un aprovisionament proporcional del material de protecció, suposa un incompliment greu de la normativa de prevenció de riscos laborals, tal com s'exposa a continuació.

II. FONAMENTACIÓ JURÍDICA

1. L'uniforme dels professionals del SEM té la consideració legal d'EPI

El Reial decret 773/1997, de 30 de maig, sobre disposicions mínimes de seguretat i salut relatives a la utilització per part dels treballadors d'equips de protecció individual, defineix l'EPI com:

"Qualsevol equip destinat a ser portat o subjectat pel treballador per protegir-lo davant d'un o diversos riscos que puguin comprometre la seva seguretat o salut, així com qualsevol complement o accessori destinat a aquesta finalitat."

La mateixa norma exclou expressament de la definició "la roba de treball ordinària i els uniformes que no estiguin específicament destinats a protegir la salut o la integritat física dels treballadors." Ara bé, **l'uniforme dels professionals assistencials del SEM NO és roba de treball ordinària: és una peça específicament dissenyada per protegir davant de riscos múltiples i documentats en l'avaluació de riscos del lloc de treball, i en conseqüència ha de ser qualificat inequívocament com a EPI.**

En concret, l'uniforme protegeix davant de:

- Risc biològic: contacte sistemàtic amb sang, fluids corporals, secrecions i agents infecciosos de pacients amb patologies desconegudes en el moment de la intervenció.
- Risc físic: situacions de trànsit, accidents i escenes inestables pròpies de l'activitat extrahospitalària.
- Risc químic: exposició a substàncies en accidents amb mercaderies perilloses o entorns contaminats.
- Identificació professional: element de seguretat operativa en escenes d'emergència multiagència, imprescindible per a la integritat del professional i la confiança del pacient.

2. Risc biològic inherent i continu: RD 664/1997

El Reial decret 664/1997, de 12 de maig, sobre la protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents biològics durant el treball, estableix, al seu article 14, que en establiments sanitaris l'avaluació de riscos ha de tenir especialment en compte la incertesa sobre la presència d'agents biològics en els pacients, incertesa que sovint no pot ser resolta prèviament a la intervenció.

Això significa que cada intervenció realitzada per un professional del SEM comporta, per definició, exposició a agents biològics potencialment perillosos. L'uniforme és la barrera física que protegeix el professional d'aquest risc continu i no evitable per altres mitjans.

A més, el propi RD 664/1997 prohibeix expressament que el treballador es porti la roba de feina contaminada al seu domicili, i exigeix que el cost de descontaminació i manteniment sigui zero per a l'empleat. **Aquesta previsió normativa confirma, per si sola, que l'uniforme dels professionals sanitaris d'emergències és portador potencial d'agents biològics i, en conseqüència, no pot ser tractat com a roba de treball ordinària ni compartit entre professionals sense protocols estrictes de descontaminació.**

3. Obligació empresarial de proporcionar EPI: articles 14 i 17 LPRL

La Llei 31/1995, de 8 de novembre, de Prevenció de Riscos Laborals (LPRL), estableix de manera inequívoca l'obligació empresarial en aquesta matèria:

- Article 14 LPRL: l'empresari té l'obligació de garantir la seguretat i la salut dels treballadors al seu servei en tots els aspectes relacionats amb el treball, facilitant els mitjans de protecció necessaris.
- Article 17 LPRL: l'empresari haurà de proporcionar als treballadors els equips de protecció individual adequats per a l'exercici de les seves funcions i vetllar pel seu ús efectiu.

En el mateix sentit, el RD 773/1997, de 30 de maig, en el seu article 3, obliga l'empresari a facilitar els EPI de forma gratuïta, garantir-ne la reposició quan sigui necessari, i vetllar per la correcta utilització i manteniment. Aquesta obligació és prèvia i condició habilitant per a la prestació del servei, no una mera formalitat.

4. Requisits d'adequació i conformitat tècnica de l'EPI proporcionat

L'article 7 del RD 773/1997 estableix que **els equips de protecció individual estan destinats, en principi, a un ús estrictament personal**. Ara bé, la pròpia norma preveu que, en els casos en què les circumstàncies exigeixin la seva utilització per diverses persones, s'hagin d'adoptar les mesures apropiades per garantir que aquesta utilització no causi cap problema de salut o d'higiene als usuaris. En els supòsits en què l'empresa acredita la descontaminació prèvia de l'uniforme, aquesta exigència higiènica pot quedar coberta. No obstant això, la conformitat higiènica és condició necessària però no suficient per a la validesa de l'EPI proporcionat.

En efecte, l'article 5 del RD 773/1997 i la Guia tècnica per a la utilització pels treballadors d'equips de protecció individual de l'INSST estableixen que tot EPI ha de proporcionar una protecció eficaç davant els riscos que motiven el seu ús, sense suposar per si mateix riscos addicionals ni molèsties innecessàries, i ha de:

- **Respondre a les condicions existents en el lloc de treball.**
- **Tenir en compte les condicions anatòmiques i fisiològiques del treballador.**
- **Adequar-se al portador, incloent-hi els ajustos necessaris de talla.**

Això significa que **proporcionar a un professional un uniforme d'una talla inadequada (ja sigui excessivament gran o excessivament petit) no compleix els requisits legals de l'EPI**, amb independència del seu estat higiènic. Un uniforme massa gran pot penjar i generar risc de caigudes o enganxades en l'activitat assistencial; un uniforme massa ajustat pot impedir la mobilitat necessària per a les maniobres d'atenció al pacient. En ambdós casos, l'EPI no ofereix la protecció eficaç exigida per la norma i, per tant, no és vàlid per a l'inici de la prestació.

A més, l'EPI ha de complir els requisits tècnics específics associats al lloc de treball. En el cas dels professionals assistencials del SEM que treballen en l'entorn viari, els pantalons de l'uniforme han de disposar d'elements reflectants d'alta visibilitat certificats d'acord amb la norma EN ISO 20471 (roba d'alta visibilitat per a ús professional), que estableix requisits mínims de superfície reflectant i posicionament de les bandes retrorereflectants per garantir la visibilitat del professional en condicions de baixa lluminositat o trànsit rodat. Proporcionar pantalons o armelles sense aquesta certificació o sense les bandes reflectants preceptives suposa lliurar un EPI que no compleix les especificacions tècniques del lloc de treball i que, per tant, és inadequat en termes legals i de seguretat.

En conseqüència, **l'obligació empresarial no es limita a garantir la disponibilitat d'algun uniforme, sinó de l'uniforme adequat**: de la talla correcta per al professional que l'ha de portar i amb tots els elements tècnics de protecció que corresponen al seu lloc de treball. Un uniforme que no compleix qualsevol d'aquestes condicions no és un EPI vàlid i no habilita l'inici de la guàrdia.

5. Règim sancionador: LISOS

La manca de proporcionar els EPI adequats als treballadors constitueix una infracció greu de conformitat amb l'article 12.16 del Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre Infraccions i Sancions en l'Ordre Social (LISOS), podent ser qualificada com a molt greu en funció de les circumstàncies concurrents, amb sancions que poden assolir els 819.780 euros en el seu grau màxim.

III. SOL·LICITUDS

En virtut de tot l'anterior, la Secció Sindical d'Infermeres de Catalunya al SEM **SOL·LICITA** formalment:

- Que l'empresa reconegui formalment i per escrit la condició d'EPI de l'uniforme dels professionals assistencials de les unitats d'ambulàncies del SEM, d'acord amb el marc normatiu exposat.
- Que s'adoptin de manera immediata les mesures necessàries per garantir que cada professional disposi del seu uniforme individual i propi en el moment d'iniciar qualsevol guàrdia, sense que pugui exigir-se l'inici de la prestació en absència d'aquest EPI.
- Que s'elabori i aprovi, en el marc del Comitè de Seguretat i Salut Laboral, un protocol provisional de gestió de la manca d'uniformes que, en cap cas, contempli el préstec o intercanvi d'uniformes entre professionals sense descontaminació acreditada i prèvia.
- Que s'elabori un pla d'aprovisionament d'uniformes d'acord amb l'actual dimensionament de la plantilla, amb un calendari concret i comunicat als representants dels treballadors.
- Que es garanteixi que cap professional sigui sancionat, penalitzat ni perjudicat per no iniciar o interrompre la seva guàrdia en absència de l'EPI preceptiu, en exercici del dret reconegut per l'article 21 de la LPRL.

IV. TERMINI DE RESPOSTA I ADVERTIMENT D'ESCALADA

Sol·licitem resposta escrita i motivada en el termini màxim de **DEU (10) DIES HÀBILS** des de la recepció del present escrit.

En cas de manca de resposta, de resposta insuficient o de no adopció de les mesures sol·licitades en el termini indicat, aquesta Secció Sindical es reserva el dret a:

- Presentar denúncia davant la Inspecció de Treball i Seguretat Social, per infracció dels articles 14 i 17 de la LPRL i de l'article 12.16 de la LISOS.
- Assessorar individualment tots els professionals afectats sobre el seu dret a refusar l'inici de la guàrdia en absència de l'EPI preceptiu, emparat per l'article 21 de la LPRL.
- Exercitar les accions legals i sindicals addicionals que resultin procedents en defensa dels drets i la seguretat dels professionals del SEM.

Esperem la vostra resposta en el termini indicat i reiterem la disponibilitat d'aquesta Secció Sindical per abordar la present situació en el marc del diàleg i la negociació col·lectiva.

Atentament,

